

REDACTOR

DR. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUDEȚUL ALBA DE JOSMANUSCRISELE NU SE
== INAPOIAZĂ. ==

Unirea

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 90 Lei

Pe 6 luni . . . 45 Lei

Pe 3 luni . . . 24 Lei

Numărul 2 Lei

Pentru inserate se plătește 4 lei de șir garmond.
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Gheorghe Lazar.

În prilejul serbărilor centenare dela moartea lui
de Prof. Ștefan Pop.

Pioasa aducere aminte a unui neam întreg îndreptă cu smerenie rugăciuni evlavioase pentru odihna vecinică a „Invățătorului“ Gh. Lazar, marele dascăl al redeschetării naționale a Românilor de peste Carpați, la împlinirea celor 100 ani dela moartea lui. Trecerea lui peste munți și scurta sa activitate la București (1817—21) formează o operă cu urmări nespuse bogate pe terenul național-școlar. Vrednicia cea mare a lui Gh. Lazar stă în faptul, că a știut și a reușit să îndrumeze către idealul național o generație de entuziaști, — tinerimea, care a alerga să-i asculte cuvântul.

Se cădea cu adevărat, ca aniversarea aceasta să fie expresia cea mai adâncă a recunoștinții față de marele dispărut, pentru că Gh. Lazar, teologul sărac, coboritor din neamul de iobagi din Avrig, pe Olt, suflet a dat din sufletul său, și căldură din inima sa, unui neam întreg aproape de peirea rușinoasă sub cea mai nemilosă apăsare și prigonire a grecismului sfidător.

Starea Românilor din Muntenia la trecerea lui Gh. Lazar la București era îngrijorătoare. „Când a venit Gheorghe Lazar, scrie Eliad în Curierul dela 1839, tot era degenerație și amorțeală“. De-o viață culturală românească abia putea fi vorbă, — vechea tradiție a cronicarilor lăncezise. Clerul aproape în întregime grec ori grecizat, o parte foarte îndemnată din clasa boierească, de origine străină ori înstrăinată de neam, era fără cea mai mică preocupare pentru limbă și țară. Școala și biserica servite unor interese, cari nu erau ale neamului românesc. Fanariotismul își serba triumful; țara că chiar și ideile liberale ale Apusului erau exploatate în favorul grecismului. Spiritele „patriote“ erau rezervate și-și vedeau de dăvăturile lor egoiste. Astfel legenda, că Lazar ar fi câștigat simpatia Bălăceanului și a altor boieri „patrioți“ prin istețimea cu care le-a măsurat moșiile (inginerul), ne îngăduie să pătrundem în sufletele celor mai de seamă dela 1817. Nu învățătura națională le trebuia lor, căci cei mai mulți se simțeau bine în „mărăcinile grecismului desnaționalizator“. Tare m'am incredințat, că unii din neamul românesc sunt cu totul predați în l. grecească, și mai bucură zic Kûrie eleison, decât Doamne miluește-ne“, și: „O! cum de bine au știut Grecii a se lingări către Români, căei i-au făcut chiar împotriviitori limbei românești“ . . . exclamă plin de amărăciune dascălul Lazar, după așezarea sa în București.

În acest mediu trebuia propovăduită evanghelia cea nouă a românismului.

Solia ce ducea Gh. Lazar, din Ardealul cultural și apusan, era solia de vrajă a na-

ționalismului fără precupeție propovăduit de mării cărturari blăjeni.

Lazar a trecut peste munți ideile naționale, ideile nouă de regenerare politică și culturală, ideile ce întimpinăm în timpurile acelea abia la câțiva boieri și cărturari timizi și răsleți.

„Invățătorul“, — bietul ce Gheorghe Lazar a trăit o viață de mizerii, — avea convingerea și entuziasmul apostolului stăpânit în ființa sa întregă transformată, spiritualizată, de măreția idealului național. Și avea intuiția clară, că noile idei, ce aducea cu sine din Ardealul atât de bogat în pilde strălucitoare de muncă cinstită și desinteresată, mai rodnic vor putea fi plasate în sufletele generațiilor tinere, — apostolii privesc totdeauna viitorul, — acestora se adresează în primul rând: Gh. Lazar a avut curajul să coboare în școală ideile nouă, astfel este un revoluționar. O „epohie“ nouă voia să deschidă, — adevărat că instrumentul era fraged, — dar mântuirea „neamului împărătesc“ roman reuși: Elevi din toate tagmele societății alergau să asculte pe Ardeleanul cu suflet de foc și ochi de vizionar. Nu peste mult revoluția națională alui Tudor încercă cu sabia realizarea ideilor naționale. Iar când Gh. Lazar pleca bolnav și istovit dela București, ca să se stingă între ai săi la Avrig, „țara se trezise și pornea acum spre bunul ei viitor“. — Ardealul lui Gh. Lazar, Maior, Șincai și Clain, Ardealul cultural și național, a cucerit Bucureștii grecizați și străini.

Între zilele lui Gh. Lazar și cele de azi găsim o asemănare zdrobitoare în uriașa anarhie — „degenerația și amorțeala“ —, ce stăpânește viața noastră publică. Se va ivi oare și pentru zilele de azi un al doilea Gh. Lazar, să îndrume măcar tinerele generațiuni, — căci boierii cei bătrâni se complac mult în stările de „grecie“ modernă, — spre lumină, cinste, adevăr și naționalismul cel mai sincer.

Dorim din toată inima.

Centenarul morții lui Gh. Lazar.

Duminecă în 17/30 Septembrie se împlinesc 100 de ani dela moartea lui Gheorghe Lazar, dascălul din Avrig, care în 1816 a trecut creasta Carpaților cu cartea'n mână, »ca să spună Românilor de sub domnia Fanarioților, că ei sunt Români«.

»Asociațiunea« chiamă întreaga obște românească să sărbătorească după vrednicie pe marele dascăl al neamului, care nu numai a organizat întregul nostru învățământ național, ci a știut să și dea suflet național românesc acestui învățământ, să-l facă atrăgător și respectat. Întreaga lui viață e o pildă vie de dragoste de neam, de sacrificiu pentru ideale, singura cale pe care vom putea progresa și de aci înainte. — De aceea e de dorit să aflu răsădit cât mai viu chemarea Asociațiunii, care cere să se comemoreze amintirea marelui bărbat în tot cuprinsul țării „prin șezători literare, artistice, festiva-

lari, matineuri, concerte, conferințe, prelegeri și. a.«.

Din parte-ne îndemnăm cu toată căldura pe cetitorii noștri să ia parte cât mai mulți la serbările grandioase, cari se vor ținea din acest prilej, la inițiativa Asociațiunii, în zilele de 29 și 30 Septembrie, la Avrig. Programul lor, în mare, este următorul:

Sâmbătă în 29 Septembrie se vor ținea serbări în București, sub conducerea ministerului instrucțiunii. Mitropolitul Primat va oficia un parastas la mitropolie. De-aici se va face pelerinaj la statuia lui Gh. Lazar, unde va vorbi cel dintâiu d. ministru al instrucțiunii Dr. Anghelescu. — Seara, la orele 9, plecarea la Avrig.

Duminecă în 30 Septembrie se va oficia un parastas la mormântul lui Lazar în Avrig. Va servi mitropolitul Sibiului Dr. N. Bălan. Vor urma apoi vorbirile, a căror șir îl va începe Alteța Sa Regală Principele Carol. Va fi o masă comună, apoi un festival comemorativ.

Ca îndemn la o participare cât mai numeroasă dăm scrisoarea I. P. S. Sale Mitropolitului Dr. Vasile Suciu, care din drumul său apostolic scrie Comitetului Central al Asociațiunii următoarele:

»Inchinându-mă memoriei marelui dascăl al Românilor: Gh. Lazar, și fiind angajat la împlinirea unor datorințe, fixate de mai înainte, trimit în numele meu delegați la serbările dela Avrig.

»Blajul, atât de înrudit cu activitatea apostolică a lui Gh. Lazar, îi binecuvântă memoria, cerând dela Domnul cât mai mulți imitatori ai vieții și muncii românești altruiste a apostolului din Avrig«.

O aniversară.

Iubileul P. S. Sale episcopului Frențiu.

În mijlocul iubitului său cler și a distinsului său popor credincios din Oradea, Preasfințitul Episcop Dr. Valeriu Traian Frențiu a serbat, în ziua Nașterii Preacuratei Fecioare, aniversarea a 25-a dela hirotonirea sa întru preot. La liturghia pontificală, P. S. Sa a ținut o cuvântare de preamărire în cinstea Preacuratei, și, ca o dovadă a dragostei sale pentru preoție, pe lângă consacrația unor antimise, cari poartă numele său și, lucru nou la noi, data precisă a sfințirii lor, a tuns 3 clerici, a hirotonit un ipodiakon, doi diaconi și cinci preoți.

Într'o atmosferă solemnă au decurs recepțiunile și masa festivă, la care am putut cunoaște pe credincioșii parohieni ai Orășii, așa de legați de persoana episcopului lor. Seara, corul Catedralei, care cântase la liturghie cu acompaniere de orhestră, a dat un concert foarte reușit. Apropierea arhierului de preoții săi, și sinceritatea, cu care îi vorbesc aceștia, sunt semnele vestitoare ale unei rodnice păstoriri, de care ne bucurăm din tot sufletul, urându-i și noi Arhierului împreună cu clerul său, să ajungă a prăznui și jubileul de aur al episcopatului său.

Serbătoarea noastră dela Sibiu.

— Prima slujbă dumnezească în biserica Franciscanilor. — Prima predică românească de pe amvonul acelei biserici. — Planuri pentru viitor. —

Cetitorii „Unirii“ cunosc, de sigur, situația precară, sub raportul lăcașului de închinare, a parohiei noastre din Sibiu.

Având o singură biserică, nu prea încăpătoare, așezată în marginea extremă a acestui oraș, prin urmare foarte greu accesibilă pentru populație, mai ales pentru intelectualii și tinerimea școlară, cari locuiesc în centrul orașului, a fost una din preocupările noastre de frunte, ca să se remedieze această situație.

Și până ce va fi posibil să se înalțe o nouă biserică a noastră mai aproape de centrul orașului, s'au făcut pașii de lipsă — ca și pentru Cluj —, ca să se pună și la dispoziția credincioșilor noștri, mai ales a tinerimii școlare, biserica ordului Franciscanilor-Minorii, așezată aproape în centrul orașului.

Intervențiile făcute au avut ca rezultat, că superioritatea aceluia ord s'a declarat învoită, a ni-se pune la dispoziție aceea biserică, pentru a putea celebra acolo sf. liturghie pentru credincioșii noștri și după ritul bisericii noastre.

După ce curatoratul, în frunte cu P. O. D. protopop Togan, au aranjat chestiunile de detaliu, s'a fixat ziua de 23 Septembrie ca ziua inaugurării serviciului dumnezeesc românesc în această biserică.

Pentru această ocazie Preaveneratul Ordinariat a trimis ca delegat al său pe p. canonic Dr. Victor Macaveiu care, venind dela București, a și sosit la Sibiu în zorii zilei de 23 Septembrie.

La ora 10 biserica era plină-întesată de numeroasa asistență: toți intelectualii noștri de aici, întreagă tinerimea noastră dela școlile secundare, numeroși meseriași și mulțime de țărani. — Am remarcat prezența tuturor directorilor de școli secundare din Sibiu, la cari frecventează elevi credincioși de ai noștri. — Armata a fost și ea reprezentată prin 4 ofițeri superiori și un detașament de soldați. — Observ, că în aceeași zi a fost la Sibiu și P. S. episcopul militar Teculescu, care a celebrat la Catedrala ortodoxă.

Sf. liturghie a fost celebrată de către delegatul mitropolitan, cu asistența protopopilor Togan, Florian (Racovița), Hodârnău (Brașov) și prof. catehet Isaicu (Sibiu) — Responzoriile și cântările bisericești le-a executat un admirabil cor de tinerime, instruit din partea unui distins și simpatic profesor de muzică din Sibiu.

După evanghelie, p. delegat konzistorial a rostit de pe amvonul bisericii predică cuvenită — prima predică românească de pe acel amvon, în cadrul primei slujbe românești celebrate acolo. — Măncând dela cuvintele evangheliei zilei, a vorbit cu multă căldură despre iubirea ce Dumnezeu zilnic o dovedește față de noi oamenii, trăgând concluzia practică: cumcă suntem datori să răspundem lui Dumnezeu cu asemenea iubire, carea să se manifesteze mai ales prin fapte și prin viață dusă creștinește. A avut apoi oratorul câteva cuvinte bine simțite despre alipirea către sf. biserică, către adevărata biserică strămoșească a neamului nostru, pe care numai un fatal destin al istoriei, fără de vina lui, l-a rupt de către trupina bisericească, din carea se hrănesc și se adapă și astăzi toți frații noștri de aceeași gîntă și origine romană. A amintit și câteva din meritele pentru neamul românesc ale bisericii noastre, încheiând cu vorbe de îmbărbătare și de încredere în triumful ce va răsări chiar din mijlocul atacurilor și a scârbelor, ce

se îndreptează în potruva noastră, din partea celor ce „nu știu ce fac“!

Cuvântarea rostită cu vervă și cu mult tact, a fost ascultată cu deosebită atențiune și comentată cu deosebită plăcere, mai ales în fața celei mai proaspete „surprize“, ce Neodihnia Sa mitropolitul Bălan o pregătise prin „Telegraful“ său, apărut în prezina serbării noastre. Dl Redactor ne va dispensa de-a reproduce impresia detestabilă, ce a făcut-o aceasta nouă ieșire, și disgustul oamenilor cinstiți față de astfel de manopere ale I. P. Sf. Sale mitropolitului Bălan!

După terminarea sf. liturghii s'a făcut sfințirea cea mică a apei, botezându-se întreagă asistența și întreg publicul.

Țin să remarc liniștea și pietatea deosebită, ce a stăpânit în tot decursul slujbei, precum și ordinea admirabilă, ce a domnit, grație comitetului de aranjare al serbării.

După sfânta slujbă a urmat o masă comună, în localurile băncii „Piatra“, la carea au participat, în afară de oaspeții sosiți din afară, membrii corului și reprezentanța parohială, carea numără în sinul ei atâția oameni din elita societății românești din Sibiu: generali (bar. Boeriu, Dr. Moga) advocați, funcționari înalți, mari industriași și comercianți, alătura de câțiva țărani. Într'o atmosferă de cald entuziasm și însuflețire s'a petrecut cu toaste, cântări, declamări ș. a. până târziu către seară.

Cred, că aș vătăma modestia celor ce au jertfit și ostenit mai mult pentru reușita serbărilor din aceasta zi, dacă i-aș înșira cu numele. Dumnezeu este cel ce cunoaște toate, și va resplăti jerttele și ostenețele fiecăruia!

De altfel speriez, Dle Redactor, să vă pot scrie cât mai curând, despre un alt triumf al bisericii noastre, în acest oraș, și despre alte rezultate, pe cari sperăm a le vedea, nu peste mult, grație entuziasmului și spiritului de jertfă și de abnegație, ce însuflețește pe credincioșii noștri de aici, pentru preamărirea bisericii noastre și pentru binele poporului nostru.

Correspondent.

Momente înălțătoare.

— Sfințirea bisericii din Ibănești: 21 Septembrie c. —

Venirea I. P. S. Sale mitropolitului Vasile la sfințirea bisericii frumoase ce s'a clădit cu grele jertfe materiale de către poporul credincios din comuna Ibănești, a dat un nimb de deosebită solemnitate acestei mari sărbători. Din toate părțile a alergat poporul să salute cu evlavie devotată pe arhiereul nostru iubit și să asiste la actul divin al sfințirii locașului lui Dumnezeu.

O lume imensă, pentru care zidurile noii biserici nu erau destul de încăpătoare, a ascultat sf. liturgie oficiată de p. mitropolit încunjurat de înaltul cler și a petrecut cu emoțiune cucernică serviciul investirii cu darul preoției, făcută cu acea ocaziune, a clericului Traian Fodor din Uioara. Luminoasa predică despre felul îndeplinirii datorinței, ținută de către I. P. S. Sa mitropolitul Vasile la sfârșitul serviciului divin, a pătruns în adâncul inimelor tuturor celor de față, storcând lacrimi de mândrie sufletească aceluia, cari au contribuit la înălțarea acestei impozante clădiri bisericești.

La banchetul ce a urmat și la care pe lângă reprezentanții oficioși a asistat tot ce are ținutul acesta mai ales, fără deosebire de confesiune, s'au rostit toasturi prin care s'a manifestat în chip viu și cel mai sincer dragostea și alipirea ce o au credincioșii față de I. P. S. Sa mitropolitul Vasile.

Este locul ca să relevăm cu deosebită recunoștință faptele aceluia, cari prin neobosita

lor trudă și organizarea mai pe sus de orice laudă au știut să asigure deplina reușită a acestei înălțătoare sărbători. Intre aceștia locul întâi îl ocupă părintele lociitor Leon Târnavean din comuna Hodac și prim-curatorul Dumitru Matei, care a fost decorat printr'o scrisoare de recunoștință din partea I. P. S. Sale.

Clipele de mare solemnitate, de care a fost învrednicită fruntașa comună Ibănești vor rămânea multă vreme neșterse în memoria acestui harnic și blând popor.

Pe acelaș drum.

— Noua vizitație canonică a Preasfințitului Sale p. episcop Iuliu al Gherlei. —

După cunoscutele vizitații canonice ale Preasfințitului Dr. Iuliu Hossu, care a cercetat în acest an 85 parohii, s'a făcut acum vizitația de toamnă, anunțată la timpul său, cu alte 32 comunități bisericești.

În această vizitație începută la 5 Septembrie s'au atins 4 protopopiate, anume 3 comune din tractul Căpâcâului: Dealul mare, Drăghia și Coroieni, apoi toate parohiile și filiile din tractul Mănăstirului, în număr de 15, 4 comune din tractul Șomcutei și 10 comune din tractul Mireșului.

Vizitațiile s'au săvârșit după programul fixat, fiind favorizați de un timp foarte bun, care a făcut accesibilă cercetarea unor parohii de pădure, cum este Dealul mare, Brebeni, Bloaja, Preluca veche, Groapele, Preluca nouă, Aspra, Posta, Săpăia ș. a.

Prin aceste parohii cercetate acuma, în cele mai multe nu se pomenește să fi umblat vre-un episcop. În unele este tradiție să fi fost cercetate de episcopul Lemenyi dela Blaj, ori de episcopul Gherlei Ioan Alexi. Altele iarăși păstrează tradiția că au avut norocul de-a fi fost cercetate de episcopul Petru Pavel Aron.

Arhiereul, însoțit de o suită corespunzătoare, în fiecare sat a celebrat dimineața liturghia arhierească cu toată solemnitatea. Unde erau biserici mai mici era improvisat un cort în cimiterul bisericii, pentru ca numărul popor să poată vedea slujba arhierească desfășurată în toată pompa și strălucirea ei. La finea liturghiei Arhiereul ținea totdeauna cuvântare poporului care făcea zi de adevărat praznic din ziua în care venia la ei vlădica, ca să vadă și cunoască turma sa cuvântătoare. După amiază apoi se celebra în satele prin cari treceau servițiul dela Litie cu doxologia cea mare, și se făceau rugăciuni pentru viii și morții din parohie. La finea servițiului deasemenea arhiereul ținea cuvântare poporului, dându-i povețe salutare și părăințești de întărire în credința strămoșească, de ferire de apostolii mincinoși și înșelători și de înaintare pe căile cele bineplăcute lui Dumnezeu.

Pretutindenea arhiereul a fost întâmpinat cu vădite semne de cea mai mare bucurie și mângâiere sufletească și credincioșii erau deosebit de fericiți că vlădica îi cercetează pe o seamă din ei chiar la locașurile lor... Îl însoțiau la plecare cu procesii și cântări bisericești pe cum îl și primiau cu astfel de cântări la intrarea în sat și în tot decursul drumului spre biserică... S'au remarcat scene emoționante, că credincioșii plâneau de bucurie în tot decursul predicii arhierești, cum și la plecarea iubitului părinte.

Mult au conlucrat și oficialii dela administrația județeană pentru înlesnirea drumului apostolic al arhiereului, îngrijindu-se de punerea în ordine a căilor cari conduceau la comunități cu comunicație mai grea... În deosebi merită multă laudă primpretorele din plasa Mănăstirului Dr. Alexandru Pop și primpretorele din Șomcuta mare Dr. German, cari ne-au în-

șit în toate comunele din plasele lor, stându-ne la dispoziție în privința transportării în un loc în altul, și pentru ca toate să sâccadă în cea mai bună orânduială.

Cu adevărat se poate numi drumul acesta apostolic al arhierelui dela Gherla o cale triumfală pentru sfânta noastră credință și o îngăiere sufletească negrăită atât pentru poporul credincios, cât și pentru Arhierul Păstor, căruia i-se umplea inima de bucurie, când vedea cu ochii dragostea și alipirea poporului față de Sfânta biserică și de păstorii ei.

Viziția canonică s'a terminat în ziua de Sfânta Măria-Mică, la mănăstirea Moiseiului din Maramureș, cunoscutul locaș de peregrinaj pentru atâtea suflete aprinse de evlavie către Sfânta Vergură Născătoare de Dumnezeu.

Correspondent.

Revistă bisericească.

Dintr'o corespondență mai lungă asupra zăritei făcute de curând de *Preasfințitul episcop Iuliu al Gherlei la Sarasău* (Maramureș), reținem, că nesăbuita propagandă ortodoxă a căutat să înscrie aici o nouă pagină asinoasă, intrând preotul ortodox cu puterea biserica unită de acolo. Prezența arhierelui mijlocul turmei sale a făcut, ca cei mai mulți dintre cei amăgiți de „cei ce nu intră pe poartă în staulul oilor“ să revină la matcă, aranjându-se micile neînțelegeri ce s'au ivit în comună, în lipsa unui preot titular, să se îndârnicească toate planurile proselitiste ale președintelui Preasfințit dela Cluj și ale membrilor sale „basarabene“.

Ultimul circular arhidiecezan se ocupă de altele și de *promovarea învățământului religios*, luând măsurile cele mai potrivite pentru ca acestui învățământ să i-se dea pe deplin atențiunea pe care o merită. — Numărul proximo vom da și noi dispozițiile principale ale acestui important circular.

Ziarul „Românul“ din America aduce niște nou interesante momente din vizita de acolo a Preasfințitului episcop Alexandru al Lugojului. Pretutindeni, marele preot și primul episcop român care a călcat pământul Americii, a fost primit cu însuflețirea și dragostea pe care acești fii înstrăinați ai neamului o poartă față de orice mișcare de acasă și cu osebire față de mișcările religioase și reprezentanții autorizați ai acestora. Mai ales prietenia ce i-s'a făcut la Cleveland, parohia în care păr. Nicolescu a păstorit tot timpul cât a stat în America, a înregistrat momente, cari nu se vor uita niciodată. — Asupra acestei misiuni sperăm de altfel să mai putem da și alte știri.

În Neapol, la *sărbătoarea sfântului Genaro*, s'a repetat și anul acesta minunea tradițională. O mulțime de credincioși au fost vindecați, cum sângele solidificat al sfântului a devenit iarăși lichid.

În 20 Septembrie s'a ținut în Roma comemorarea anuală a intrării Italianilor în Sfânta pontificală, la 1870, prin Porta Pia. Cu această ocazie s'au desfășurat manifestări importante, cerând respectarea bisericii și a religiei. „Osservatore Romano“ le subliniază, marcând totuși, că ele nu pot suprima faptele simple și nu pot rezolva „chestiunea romană“, care rămâne deschisă.

Actorii catolici ai cinematografului american s'au constituit la Los Angeles într'o

tovărășie aparte. Uniunea lor numără până acum 200 membri și are cele mai bune șanse de dezvoltare. Un preot al eparhiei de acolo face pe îndrumătorul spiritual al întregii tovarășii.

Congresul euharistic italian s'a încheiat în Geneva, cu o grandioasă procesiune navală. Au asistat mai mult de 100,000 persoane. Cardinalul Laurenti, delegatul Papei, a fost aclamat cu iusuflețire.

Știri mărunte.

Personale. P. V. Ordinariat arhidiecezan a numit pe păr. *Iosif Emil Evrard* profesor de limba franceză la liceul nostru de băieți, iar pe păr. *Petru Leon Merckx* în aceeași calitate la liceul nostru de fete. Ambii sunt Francezi aparținători ordului Assumționiștilor de sub conducerea păr. Gervais, cunoscutul prieten al bisericii noastre.

— P. V. Ordinariat de Lugoj a numit pe păr. *Dr. Ioan Marianescu* de preot misionar al eparhiei Lugojului și de membru al Comisiunii catehetice mitropolitane.

Congresul profesorilor universitari dela Iași, ținut săptămâna trecută, a adus între altele și următoarele hotărâri: 1. Studenții vor fi provocați să cerceteze cursurile și să se supună regulamentelor academice. 2. Profesorii se angajează să lucreze din toate puterile ca problemele universitare să intre în preocupările cercurilor guvernamentale mai mult decât până acum. 3. Politica se va eschide din universitate, fiind ea incompatibilă cu menirea acestor înalte instituții culturale. 4. Propunerea profesorului A. C. Cuza privitor la introducerea faimosului „*numerus clausus*“, s'a respins, rămânând ca universitățile să fie deschise fără nici o condiție.

Împroprietărirea generalului francez Berthelot, s'a făcut săptămâna trecută cu mare solemnitate în conacul din Fărcădinul de sus, lângă Hațeg, care de acum va purta numele glorioșului general, care încă din 1917 a fost proclamat de corpurile legiuitoare din Iași cetățean de onoare al României. Împroprietărirea a făcut-o însuși ministrul de agricultură d. Constantinescu, care s'a îngrijit personal de aranjarea în stil românesc a conacului și de cele necesare moșiei de 200 jughere din jurul lui. Terenul acesta este 76 jughere arabil, 18 jughere fânaș, 13 jughere livadă, 8 jughere vie, 50 jughere pădure și un minunat parc în jurul castelului. O fermă cu adevărat de model este acest complex, pe care națiunea română recunoșcătoare a înțeles să-l ofere ca omagiu Franței aliate și prietene în persoana ilustrului său reprezentant.

Locale. Măine, Duminecă după înălțarea sfinteii Cruci, va predica în catedrală păr. *Dr. Ioan Coltor*, profesor al Academiei de Teologie.

— *Serbările Clubului sportiv local* au făcut din Dumineca trecută o sărbătoare din cele mai frumoase, imprimând zilei întregi pecetea sănătății și a buneii dispoziții, lucruri nespuse de importante pentru înaintarea neamului. Îndată după terminarea sf. liturghii din catedrală s'a făcut pe balustrada ei sfințirea steagului, simbolul întregii mișcări. Actul a fost săvârșit de păr. vicar al mitropoliei, Mgr. Dr. Izidor Marcu, asistând ca nași d. Victor Muntean, directorul „Patriei“ cu doamna. Din baterea solemnă a cuielor, la care au participat toți onorații Blajului, s'au realizat în favorul Clubului câteva mii de lei, sporite mai apoi, în măsură destul de însemnată, și prin taxele dela producțiile ce au urmat. La banchetul festiv dela Handrea au participat peste 60 persoane, prelungindu-se toastele animate până aproape de începutul concurselor de pe arena

sportivă (câmpul libertății). Acestea s'au desfășurat într'o ordine și cu o precizie cari laudă puterea de organizare a secretarului Dr. Zaharie Boilă și dacă mai adăugem și biruința dela fotbal a Clubului nostru față de echipa „Dacia“ dela Sănmărtin, trebuie să spunem, că Blajul nostru nu este de acum în urma altor centre nici sub raportul sportiv. Dintre premiații zilei amintim — pentru importanța mai mare a acestor întreceri — numai pe cei dela tenis, cari sunt dd. E. Schneider și Dr. Coriolan Suciu. Sara a fost o petrecere animată, care a durat până noaptea târziu.

— Informându-ne despre rezultatul înscrierilor, putem constata cu mândrie că numărul elevilor dela institutele noastre de învățământ a trecut binișor peste cel din anul trecut și dacă localul ar permite liceului de băieți deschiderea claselor divizionare și pe cursul superior, elevii Blajului ar întrece desigur în număr pe elevii oricăror institute similare ale țării.

— Pentru a putea intensifica viața socială în sezonul de iarnă al Casinei române, comitetul ei a lansat o listă de contribuțiuni benevole pentru a o putea înzestra mai modern, rugând și pe aceasta cale pe membrii Casinei să nu pregete a-i da tot concursul.

O reorganizare a ministerului cultelor și artelor. Intre proiectele menite a fi supuse proximelor Corpuri legiuitoare este și acela, prin care la ministerul dlui C. Banu se vor organiza trei comisii superioare: una pentru monumentele istorice, alta arheologică și a treia artistică. Proiectul prevede o întreagă economie pentru aceste comisii desigur foarte importante, asupra cărora vom reveni mai pe larg, la timpul său, când vor ajunge de fapt în discuția Corpurilor legiuitoare.

Binefăcători ai bisericii. Ni-se trimite: „D. și doamna Hoză proprietar și comerciant în Sibiu, au binevoit a cinsti bisericii noastre parohiale 2 prapori de toată frumuseța, în valoare de circa 8000 Lei. Dorim ca și în chipul acesta să le arătăm recunoștința noastră, exprimându-le cele mai călduroase mulțumiri pentru darul făcut. Dumnezeu le răsplătească cu sănătate întru lungime de zile. Brașov, Protopop *M. Hodărndu*, primcurator *Emil Socaciu*.”

Monedele metalice. Am anunțat la timp, că ministerul de finanțe a dat prin licitație publică comanda întregului stoc metalic de monedă de unu și doi lei. Primul stoc de 200 milioane lei, care a fost adjudecat monetăriei belgiene „Alard“, va sosi în țară în cursul lunii Februarie. În ce privește al doilea stoc de monedă în aceeași valoare, se va ține o licitație la 25 Octombrie a. c. Odată cu punerea în circulație a acestor monede metalice, ministerul de finanțe va retrage hârtia de unu și doi lei.

Candidații pentru premiul Nobel. Dintre cei 30 de candidați pentru premiul mondial Nobel din acest an, încreștăm pe următorii: fostul prezident al statelor unite *Harding*, (mort de curând), economistul apreciat *Robert Cecil Keynes*, fostul ministru italian *Nitti*, *Eliza Brandström* pentru meritele sale în jurul „Crucii roșii“ și primarul *Lindhagen* din Stockholm.

† **Păr. Petru Cheșianu**, preot în Demșuș (eparhia Lugojului), protopop onorar și asesor consistorial, fratele păr. canonic mitropolitan Dr. Ambrozia Cheșian, s'a stins la Cluj în 21 Septembrie, în anul 60 al vieții sale laborioase. — În mormântarea s'a făcut Dumineca trecută din capela clinice centrale din Cluj, predicând păr. Ioan Agărbiceanu. — Fie-i partea cu dreptii!

† **Păr. Tit Aron**, preotul nostru din Meghindoala, s'a stins la 1 Septembrie c. în anul 54 al etății și 25 al preoției sale. — Odihnească în pace!

Telefonul „Unirii“

P. Cluj. Manualul de etică pentru școlile secundare, scris de p. Dr. Augustin Tatar, e gata și se poate avea în comerț. Celelalte, pentru școlile primare sunt acum sub tipar, și vor fi gata toate cel mai târziu până la mijlocul lunii Octombrie.

»Neamul Românesc«. București. Ne pare bine, că, în deosebire de alte organe cari știu numai să atace, dar nu să și rectifice, când li-se arată că au greșit, DVoastră ați reținut o parte din lămuririle noastre date în cauza comunicatului supărător din »Catholic Herald«. Vă mulțumim pentru această atenție și Vă rugăm să credeți, că fără să se creadă »infalibilă« în atitudinea sa politică, biserica Blajului n'a meritat și nu merită atacurile de cari a avut parte în timpul din urmă. Și dacă o spuneti și DV., că nime nu-i iertat să ne arunce în sulta că am fi »aliați ai iredentei maghiare«, noi credem că putem pretinde mai mult: să nu ni-se facă nici cele mai îndepărtate aluzii la sentimente cari nu ar fi tot atât de românești cu ale oricui altul.

M. Sibiu. Dupăcum vedeți în acest număr nu ne ocupăm mai pe larg de chestiunea așanumitului »scandal literar« aflat cu atâta răutate din partea organului oficios al Înalt Preasfințitului DVoastră, și nu o facem, pentru că dorim să nu stricăm și noi seninătatea ce trebuie să stăpânească la serbările naționale dela Avrig. »Scandalul literar« al Preacuvioșilor frați sibieni nu este, dupăcum se va vede, decât o inscenare puțin onorabilă pusă în serviciul aceluiaș gând de extirpare al bisericii noastre, la care se vede că nu vreau să renunțe pentru nimica în lume.

Dr. H. Turnu-Severin. În deciziunea ministerială de care ne întrebați nu se face nici o mențiune că ar privi numai școlile de stat din Ardeal și astfel, fiind dată dela București, trebuie să se referească la învățământul religios din școlile de stat din țara întreagă. O avem de altfel publicată în întregime în cercularul IX-1921 arhidiecezan și la dorință Vă putem trimite acest cercular.

»Logea Românească«. Fiți, Vă rugăm, pe pace. »Cifrele« urmează în curând și atunci vor grai și ele.

Mulțămită publică.

Doamna văd. Elena Silvestru Nestor, precum și familiile Dr. Laurențiu Nestor, Dr. Iustin Nestor și Dr. Octavian Prie mulțumesc tuturor aceluia, cari prin condolențe în scris sau verbal, ori prin participarea la înmormântare, au luat parte la durerea ce i-a ajuns prin moartea neuitatului lor soț și tată

Profesorul Silvestru Nestor.

Blaj — Cluj — Târgul-Murăș, 20 Septembrie 1923.

Concurs de stipendii.

Cu terminul de 31 Octombrie 1923 se publică prin acesta concurs la stipendii din »Fondul școlii gr. catolice de băieți și stipendii din Teiuș«. Mărimea stipendului se va stători în raport cu numărul concurenților.

Indreptățiți la sripendiile acestui fond sunt studenții universitari și elevii școlilor secundare, descendenți după tată din cele 26 familii grănițerești din Teiuș.

La cereri se vor alătura următoarele documente:

1. Certificat școlar de pe anul 1922/3.
 2. Dovadă că e născut din căsătoria legiuită a vre-unui descendent după tată din cele 26 familii grănițerești însemnate în statutele fondului.
 3. Dovadă, că e scris ca elev ordinar la în vre-o școală pomenită mai sus.
- Teiuș, la 14 Septembrie 1923.

Curatorul
Fondului grănițeresc din Teiuș.

1-3 (78)

Cum ne curățim sângele și ne întărim trupul

Broșura interesantă și instructivă, care nu trebuie să lipsească din nici o casă, cereți-o gratuit contra 1 leu în mărci postale pentru porto Adresați Farmacia VOREL din Piatra-N.

Afacere bună.

Pentru o mare întreprindere literară din străinătate se caută spre cumpărare următoarele:

1. Colecția ziarului nostru „Unirea“ pe primii 30 ani. Se cumpără și ani singuratici.

2. Trei exemplare din „Inocențiu M. Klein“ de Dr. Augustin Bunea.

Ofertele sunt a se trimite la adresa redacției noastre, arătându-se lămurit prețul vânzării. Se cere ca marfa să fie în stare bună.

(74) 3-16

Fabricăm Cazane de fier rachi

căldări de spălat, văpsit
□ și de tăbăcărie □

În condițiunile cele mai favorabile:

FRAȚII PAULINI

Fabrică de articole de aramă în AIUD.

Se prinește: Inzestrarea, aranjarea și repararea fabricelor de spirt și de chimicale. Stropitoare de vii și părți constructoare de metoda

„Austrie și Wermoral“.

(16) 49-52

Transpirația Mâinilor

Mirosul Picioarelor, etc.

dispare întrebuițând lichidul S. A. S. De vânzare la Farmacii și Drogerii sau contra mandat postal de lei 20, vi-se trimite de către Farmacia

VOREL, Piatra-N.

Durerea de cap

Migrena,
Nevralgii

Dureri reumatice etc. vindecă și liniștesc la moment tabletele KALMA, pachetul lei 4, la drogerii și farmacii. Se trimite contra mandat de lei 40 franco 10 pachete Kalma. Adresați:

FARMACIA VOREL, Piatra-N.

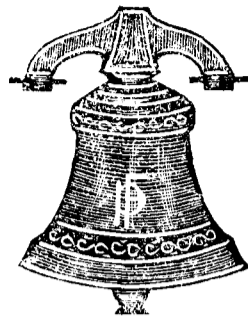
Cum ne vindecăm de Reumatism și Gută

Broșură interesantă și instructivă. Se trimite mărci postale de gratuit contra 1 leu, pentru porto. Adresați:

Farmacia VOREL, Piatra-N.

CLOPOTE

Și obiecte bisericesti fără bani, garantate pentru 50 ani

găsiți numai la:
prima fabrică
de clopote din
România mare

Frații D. W. Popescu & Comp.

Strada Ioan Maiorescu Nr. 9.

BUCUREȘTI. (70) 6-52

Furnizorii Curții Regale și al sfințelor mitropolii, episcopii și biserici din România întreagă.

ECZEMA

boalele de piele, coșurile se vindecă sigur cu

POMADA CADOL

Găsiți la farmacii și drogerii sau contra mandat postal de lei 25 dela

FARMACIA VOREL, Piatra-N.

Cereți gratuit prospectul: Cum se vindecă eczema.

ATELIER DE PICTURĂ
BISERICESCĂ

VIDOR & MĂGOJAN

DEJ, Strada N. Iorga 24.

Se primesc spre executare: picturi de biserică, iconostase
: : prapori. : :

Se pot comanda răstigniri artistice, cari se trimit și prin postă.

(42) 11-26.

Citiți și răspândiți:

□ „UNIREA!“ □

„Unirea“

nu-i iertat să lipsească de pe masa nimănui.

Abonamente se pot face orioând!

REUMATISMUL

gută, artritisul, durerile de picioare, de mâini, dureri de șeale etc. se vindecă radical cu Reumasol Vorel pomadă antireumatismală, Urotisana ceai diuretic și Thermovata Vorel, vată antireumatismală. Se găsește la drog. și farm. — Contra mandat postal de Lei 70 se trimite întreg tratamentul fără altă cheltuială, la care se adaugă gratuit broșura: Cum se vindecă Reumatismul și Gutta. Dep. FARMACIA VOREL PIATRA-N.